

Dē marī (pars prīma)

Lūcius Piscātor nōmen meum est. Itius portus in Galliā Belgicā nunc mea patria adoptīva est. Ōstiae prius habitābam. Pater meus nauta erat et filium suum amōrem maris docuit. Ā parvulā aetāte mare et omnia maris adamāvī – in lītore navēs longās, onerāriās, piscātōriās observābam, dē animālibus marīnīs narrātiōnēs nautārum auscultābam et librōs dē expeditiōnibus perīculōsīs, facinoribus mīrīs magnālibusque hērōum lecticābam. Nunc egomet magnālibus Caesaris ducis intersum, sed nōn gaudeō.

Invideō cēterīs nautīs et mīlitibus fortūnam, nam crās in Britanniam nāvīgābunt, sed ego Itiī manēbō. Amīcōs meōs fortia exspectant, novam et ignōtam terram vidēbunt, sed Lūcius domī manēbit. Centuria nostra in custōdiā castra Itiī cum nāvālī et equīlibus tenēbit. Frūstrā favōrem Caesaris et centuriōnis nostrī conciliāre studēbam, frūstrā tōtam hiemem industriē labōrābam. Centuriō: „Lūcie,“ inquit, „exemplar mīlitibus es, sed morbus tuus in marī sociīs tuīs onerī erit. Manē in castrīs, hīc morbō idōneam cūrātiōnem adhibēbis.“ Nunc fōcāle in locum pectorālium habeō et medicīnam in locum hastilis teneō.

Sed morbus meus etiam ūnum bonum habet – in propriā casulā habitō. Lignīle meum parvum sed commodum est. In mediō lignīlī mēnsa est, in mēnsā cochlear, stilus et pugillāria mea iacent. Apud iānuam aquimināle cum mantēlī crassō habeō, itaque cum cēterīs mīlitibus lavārī nōn dēbeō. Contrā iānuam cubīle cum cervīcālibus est. Lignīle meum duo lūmināria lūce complent. In angulō lignīlis focus cum cōpiā coctilium est, hieme itaque frīgore līberārī possum.

(Narrātiō continuābit.)

Pozn.: *Itius portus* – galský přístav naproti Británii, dnešní Boulogne-sur-mer; *patria adoptīva* – druhá vlast; *Ōstia, ae, f.* – Ostie, přístav poblíž Říma; *Ōstiae* (lokál) – v Ostii; *amor maris* (gen.) – láska k moři; *ā parvulā aetāte* – od dětství; *omnia, ium, n.* – všechno, všechny věci; *omnia maris* (gen.) – vše, co patří k moři; *adamāre* (1) – zamilovat si; *lītus, oris, n.* – mořský břeh (synonymum: *ōra marītima*); *navis, is f.* – loď (*longa* – válečná, *onerāria* – nákladní, *piscātōria* – rybářská); *marīnus, a, um* – mořský; *expeditiō perīculōsa* – dobrodružná výprava; *facinus, oris, n.* – čin, skutek (*f. mīrum* – neobyčejný, odvážný čin, dobrodružství); *magnālia, ium, n.* – velké, mocné činy; *hēros, ōis, m.* – hrdina (z řečtiny); *lecticāre* (1) – často, nebo usilovně číst; *egomet* – já sám; *intersum, esse, fui* – být účasten, účastnit se (+DAT. - čeho?);

Itiī (lokál) manēre – zůstat v Itiu; *fortia, ium, n.* – hrdinské, odázně činy; *domī* – doma; *centuria, ae, f.* – setnina; *in custōdiā tenēre* – střežit; *nāvāle, is, n.* – kotviště, přístav; *equīle, is, n.* – stáj pro koně; *favor, ōris, m.* – přízeň, náklonnost; *centuriō, ōnis, m.* – setník, velitel; *exemplar esse +DAT* – být příkladem komu; *onerī esse* – být na obtíž; *morbō cūrātiōnem adhibēre* – léčit, použít na nemoc léčbu; *fōcāle, is, n.* – nákrčník, šátek na krk (pro nemocné); *in locum +GEN* – na místo čeho; *pectorāle, is, n.* (obyč. pl.) – brnění, pancíř; *hastīle, is, n.* - ZDE: házečí kopí;

Bonum, ī, n. – dobro, ZDE: výhoda; *proprius, a, um* – vlastní, samostatný; *lignīle, is, n.* – dřevěnice; *commodus, a, m* – pohodlný; *coc(h)lear, āris, n.* – lžíce; *stilus, ī, m.* – písátko, ostrý kolík na psaní; *pugillar, āris, n.* (obyč. pl.) – psací destička, zápisník; *aquimināle, is, n.* – nádoba na mytí rukou, mycí nádoba; *mantēle, is, n.* – ručník, ubrus; *crassus, a, um* – hrubý (o látce); *lavārī* (pas. od „lavāre“) – mýt se; *contrā* (předl. s ak.) – naproti; *cubīle, is, n.* – lůžko; *cervīcal, ālis, n.* – poduška, polštář; *duo* – dvě; *lūminar, āris, n.* – světlík, okno; *lūce complēre* – osvětlovat (naplňovat světlem); *mīles caligātus* – prostý, řadový voják; *angulus, ī, m.* – roh, kout; *focus, ī, m.* – ohniště, krb; *cōpia, ae, f.* – zásoba; *coctilia, ium, n.* – velmi suché dřevo hořící bez kouře; *frīgore līberārī* – zahřát se;

Dē marī (pars secunda)

Prope lignīle nātūra parvum sedīle in litore creāvit – libenter hīc in sedīlī sedēre et mare altum observāre soleō. Nōn possum peregrīnārī, itaque saltem ignōtās regiōnēs in somnīs videō. Aliquandō Ōstiae magnam nāvem cum pulchrō aplustrī vīdī – in somnīs nunc nāvem cum aplustrī dēsīderō. Somnōs et dēsīderia litterīs mandāre possum, nam memoriālia sōlācium dant. Multī mīlitēs dē Caesaris commentāriīs narrant, Caesarem etiam scrīptōrem magnum habent. Sed dux noster nūllus artifex est, Caesarem praecipuē bellātōrem habeō. Caesar artis bellicae perītus est, sed litterās nōn callet.

FĪNIS

Facta: Annō 54 (quīnquāgēsīmō quārtō) a. Chr. n. (ante Christum nātum) C. I. Caesar vice secundā ex Galliā Belgicā in Britanniam nāvigāvit (annō praeteritō in Britanniam frūstrā nāvigāvit, nam classem Caesaris tempestās dēlēvit et hiems iam appropinquābat). Castra prōmōvit ūsque ad Tamesim – gentēs Britannōrum Rōmae fidēlitātem et diciōnem spondērunt. Expeditiōnēs Caesaris Rōmae magnam admīrātiōnem mōvērunt. Dē expeditiōnibus et bellīs suīs in Galliā, Germāniā et Britanniā Caesar in „Commentāriōrum bellī Gallīcī“ librīs narrat. Librīs suīs Caesar favōrem populī Rōmānī et potentiam conciliāre studēbat. Caesar nōn solum ēgregius dux, sed etiam magnus ōrātor et scrīptor Rōmānōrum fuit – litterās artemque poeticam bene calluit, etiam M. T. Cicerō Caesaris ēloquentiam laudāvit.

Pozn.: *prope* (+AK.) – blízko, nedaleko; *sedīle, is, n.* – sedátko, lavice (nepřenosná); *solēre sedēre* – sedávat; *mare altum* – širé moře; *peregrīnārī* (dep.) – cestovat (po cizině); *in somnīs vidēre* +AK. – snít o čem; *aplustre, is, n.* – zahnutá záď lodi s ozdobami; *dēsīderāre* +AK. – toužit po čem; *dēsīderium, īī, n.* – touha; *memoriāle, is, n.* (obyč. pl.) – pamětní spis, memoáry; *sōlācium dare* – poskytnout útěchu; *commentāriī, ōrum, m.* – zápisky (synonymum k „memoriālia“); *habēre* +AK.+AK. – pokládat koho za co; *bellātor, ōris, m.* – válečník; *perītus* +GEN. – zkušený v čem; *ars bellica* – umění válečnické; *calleō, ēre, uī* (+AK) – znát, rozumět, vyznat se v čem;

Vice secundā – podruhé; *castra prōmovēre* – postoupit s vojskem; *Tamesis, is, m.* – Temže (AK: Tamesim); *fidēlitās, ātis, f.* – ZDE: lojalita; *diciō, ōnis, f.* – poddanství; *admīrātiōnem movēre* – vyvolat senzaci; *favōrem conciliāre* – získat si přízeň; *potentia, ae, f.* – ZDE: politická moc; *ēloquentia, ae, f.* – řečnictví, řečnické schopnosti;

Thema maris in litteris

In multis monumentis litterarum mare symbolum longinquitatis, laborum, sed etiam aviditatis facinorum mirorum divitiarumque est. Homerus in carminibus suis claris facta Ulixes, heros a Troia, enarravit. Ulixes multum terram marique erravit, multos dolores toleravit, sed tamen postrimo in Ithacam patriam remeavit. Postea Romanus poeta P. Vergilius Maro Homeri carminibus se inspiravit et carmen de Aenea litteris mandavit.

Ex legendis mediae aevi „Navigatio nem sancti Brendani abbatis“ admonemus – nautas cum Brendano abbate per viam in insolitas terras multa mirabilia expectabant. Brendanus „Terram Repremissionis Sanctorum“ quaeritabat et ex legenda (decimo saeculo scripta) etiam Groelandiam et Americam visitavit, itaque multam legendam Brendanicam Christianam Aeneidem appellant.

Ex multis operibus hodiernarum litterarum duos scriptores admonet. Nomen primi auctoris Ernest Hemingway (1899-1961) hominibus notum est. Hemingway praecipue fabellae suae „Senex et mare“ laude floruit. Piscator nomine Santiago post multis vanis capturis piscium (cum parvo puero piscabatur) solus in mare navigat. Fortuna seni favet et post longum certamen ballaenam (exacte makairam) superat. Sed defatigatus senex praedam suam iam contra carcharos non tuetur et domum tantum ossa portabit.

Andreas Karkavitsas (1866-1922) lectoribus plerumque ignotus est. Karkavitsas Graecus scriptor et litterariae artis collector erat, sed etiam officium medicum exercabat. Inter alias fabellas pulchram narrationem „Mare“ litteris mandavit – in opusculo amorem maris et aviditatem navigationis peregrinationisque celebrat.

Pozn: Thema, atis, n. – téma, námět; monumenta litterarum – literární památky; symbolum, i, n. – symbol; labor, oris, m. – útrapa; aviditas, atis, f. (+GEN) – touha po čem; Ulixes, is, m. – Odysseus; terram marique – na zemi i na moři; se inspirare – inspirovat se; Aeneas, ae, m. – Aeneas, římský hrdina, praotec rodu Iuliů;

Legenda, ae, f. – legenda (středověká lat.); abbas, atis, m. – opat; admonere – připomenout; insolitus, a, um – fantastický, cizí, neznámý; mirabile, is, n. – zázrak, div; Terra Repremissionis Sanctorum – „Země příslibená svatým“; scriptus, a, um – napsaný; Groelandia, ae, f. – Grónsko; Christianus, a, um – křesťanský; Aeneas, idis, f. – Aeneis (báseň); Hodiernae litterae – moderní literatura; fabella, ae, f. – příběh, historka, ZDE: novela; senex, senis, m. – stařec; florere laude +GEN. – proslavit se čím; vanus, a, um – neúspěšný; captura piscium – rybolov; piscari (dep.) – lovit (ryby); certamen, inis, n. – zápas; ballaena, ae, f. – velryba; exacte – přesně; makaira, ae, f. – marlín, nebo také plachetník modrý (ryba dosahující délky až 5 m a váhy až nad 800 kg); defatigatus, a, um – vyčerpaný, vysílený; carcharus, i, m. – žralok; tueri (dep.) contra +AK. – ochránit proti komu; ossa, ium, n. – kosti, ZDE: kostra;

Litterarius, a, um – slovesný; officium exercere – vykonávat zaměstnání;